Parlament Europejski
2024-2029

TEKSTY PRZYJĘTE

P10_TA(2025)0156

Sprawozdania Komisji w sprawie Bośni i Hercegowiny za lata 2023 i 2024

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 9 lipca 2025 r. w sprawie sprawozdań Komisji za lata 2023 i 2024 dotyczących Bośni i Hercegowiny (2025/2018(INI))

Parlament Europejski,

– uwzględniając Ogólną umowę ramową na rzecz pokoju w Bośni i Hercegowinie, parafowaną 21 listopada 1995 r. w Dayton i podpisaną 14 grudnia 1995 r. w Paryżu (porozumienie pokojowe z Dayton),

– uwzględniając Układ o stabilizacji i stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Bośnią i Hercegowiną, z drugiej strony[1], który wszedł w życie 1 czerwca 2015 r.,

– uwzględniając wniosek Bośni i Hercegowiny o członkostwo w UE złożony 15 lutego 2016 r.,

– uwzględniając opinię Komisji z dnia 29 maja 2019 r. w sprawie wniosku Bośni i Hercegowiny o członkostwo w Unii Europejskiej (COM(2019)0261),

– uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej z 15 grudnia 2022 r., w których przyznano Bośni i Hercegowinie status kraju kandydującego do UE,

– uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej z 22 marca 2024 r. w sprawie rozpoczęcia negocjacji akcesyjnych z Bośnią i Hercegowiną,

---

1 Dz.U. L 164 z 30.6.2015, s. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2015/997/oj.

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1529 z 15 września 2021 r. ustanawiające Instrument Pomocy Przedakcesyjnej (IPA III)[1],

– uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1449 z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ustanowienia Instrumentu Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego na Bałkanach Zachodnich[2],

– uwzględniając konkluzje prezydencji z posiedzenia Rady Europejskiej w Salonikach, które odbyło się w dniach 19–20 czerwca 2003 r.,

– uwzględniając oświadczenia ze szczytów UE–Bałkany Zachodnie z 6 maja 2020 r., 13 grudnia 2023 r. i 18 grudnia 2024 r., które odbyły się w Brukseli,

– uwzględniając proces berliński zapoczątkowany 28 sierpnia 2014 r.,

– uwzględniając decyzję Rady (UE) 2021/1923 z dnia 4 listopada 2021 r. w sprawie środka pomocy w ramach Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju w celu wsparcia budowania zdolności sił zbrojnych Bośni i Hercegowiny[3],

– uwzględniając decyzję Rady (UE) 2022/2353 z dnia 1 grudnia 2022 r. w sprawie środka pomocy w ramach Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju w celu wzmocnienia zdolności sił zbrojnych Bośni i Hercegowiny[4],

– uwzględniając komunikat Komisji z 5 lutego 2020 r. pt. „Usprawnienie procesu akcesyjnego – wiarygodna perspektywa członkostwa w UE dla państw regionu Bałkanów Zachodnich” (COM(2020)0057),

– uwzględniając komunikat Komisji z 6 października 2020 r. pt. „Plan gospodarczo-inwestycyjny dla Bałkanów Zachodnich” (COM(2020)0641),

– uwzględniając komunikat Komisji z 8 listopada 2023 r. pt. „Komunikat z 2023 r. w sprawie polityki rozszerzenia UE” (COM(2023)0690) oraz towarzyszący mu dokument roboczy służb Komisji pt. „Sprawozdanie z 2023 r. dotyczące Bośni i Hercegowiny” (SWD(2023)0691),

---

1 Dz.U. L 330 z 20.9.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
2 Dz.U. L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.
3 Dz.U. L 391 z 5.11.2021, s. 45, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1923/oj.
4 Dz.U. L 311 z 2.12.2022, s. 149, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/2353/oj.

– uwzględniając komunikat Komisji z 8 listopada 2023 r. pt. „Nowy plan wzrostu gospodarczego dla Bałkanów Zachodnich” (COM(2023)0691),

– uwzględniając komunikat Komisji z 12 marca 2024 r. pt. „Sprawozdanie z postępów w Bośni i Hercegowinie – marzec 2024 r.” (COM(2024)0129),

– uwzględniając komunikat Komisji z 20 marca 2024 r. w sprawie reform poprzedzających rozszerzenie oraz przeglądów polityki (COM(2024)0146),

– uwzględniając komunikat Komisji z 30 października 2024 r. pt. „Komunikat z 2024 r. w sprawie polityki rozszerzenia UE” (COM(2024)0690) oraz towarzyszący mu dokument roboczy służb Komisji pt. „Sprawozdanie za 2024 r. dotyczące Bośni i Hercegowiny” (SWD(2024)0691),

– uwzględniając przeprowadzone przez Komisję przegląd i oceny kraju z 31 maja 2023 r. i 13 czerwca 2024 r. dotyczące programu reform gospodarczych Bośni i Hercegowiny,

– uwzględniając piąte posiedzenie Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia UE–Bośnia i Hercegowina z 19 lipca 2023 r. oraz siódme posiedzenie Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia UE–Bośnia i Hercegowina z 19 września 2024 r.,

– uwzględniając wyniki trzeciego, czwartego, piątego i szóstego posiedzenia Parlamentarnego Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia UE–Bośnia i Hercegowina, które odbyły się odpowiednio w dniach 30–31 października 2023 r., 13–14 marca 2024 r., 30 października 2024 r. i 12–13 marca 2025 r.,

– uwzględniając ekspertyzę z 5 grudnia 2019 r. w sprawie kwestii praworządności w Bośni i Hercegowinie,

– uwzględniając porozumienie polityczne Rady Europejskiej z 12 czerwca 2022 r. w sprawie zasad zapewniających funkcjonalną Bośnię i Hercegowinę, która czyni postępy na drodze do integracji europejskiej,

– uwzględniając 63., 64., 65. i 66. sprawozdanie Wysokiego Przedstawiciela ds. Wdrażania Porozumienia Pokojowego w Bośni i Hercegowinie dla Sekretarza Generalnego ONZ z odpowiednio 9 maja 2023 r., 2 listopada 2023 r., 15 maja 2024 r. i 1 listopada 2024 r.,

– uwzględniając rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ 2757 (2024) z 1 listopada 2024 r. przedłużającą mandat sił UE w Bośni i Hercegowinie (EUFOR) do 2 listopada 2025 r.,

– uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ 78/282 z 23 maja 2024 r., ustanawiającą 11 lipca Międzynarodowym Dniem Refleksji i Upamiętnienia Ludobójstwa w Srebrenicy w 1995 r.,

– uwzględniając Konwencję ONZ o prawach dziecka, ratyfikowaną przez Bośnię i Hercegowinę 6 marca 1992 r., oraz załączone do niej trzy protokoły fakultatywne, a mianowicie: Protokół fakultatywny w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne, ratyfikowany 10 października 2003 r.; Protokół fakultatywny w sprawie handlu dziećmi, dziecięcej prostytucji i dziecięcej pornografii, ratyfikowany 4 września 2001 r., oraz Protokół fakultatywny w sprawie procedury składania zawiadomień, ratyfikowany 19 października 2018 r.,;

– uwzględniając rezolucje UNESCO w sprawie prawa do edukacji w języku ojczystym, Konwencję UNESCO z dnia 17 października 2003 r. w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz Konwencję UNESCO z dnia 20 października 2005 r. w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego,

– uwzględniając konstytucję Bośni i Hercegowiny,

– uwzględniając zmienioną ordynację wyborczą Bośni i Hercegowiny narzuconą przez wysokiego przedstawiciela w BiH 26 marca 2024 r.,

– uwzględniając wizyty wiceprzewodniczącej Komisji Europejskiej / wysokiej przedstawicielki Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa Kai Kallas oraz sekretarza generalnego NATO Marka Ruttego w Bośni i Hercegowinie w marcu i kwietniu 2025 r.,

– uwzględniając oświadczenie przewodniczącego Rady Europejskiej António Costy skierowane do przywódców politycznych Bośni i Hercegowiny w kwietniu 2025 r.,

– uwzględniając swoje zalecenie z 23 listopada 2022 r. dla Rady, Komisji i wiceprzewodniczącego Komisji / wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa w sprawie nowej strategii rozszerzenia UE[1],

– uwzględniając swoje sprawozdanie z 17 stycznia 2024 r. zatytułowane „Rola dyplomacji prewencyjnej w rozwiązywaniu zamrożonych konfliktów na świecie – zmarnowana szansa czy zmiana na przyszłość?”[2],

– uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Bośni i Hercegowiny,

---

1 Dz.U. C 167 z 11.5.2023, s. 105.
2 Dz.U. C, C/2024/5744, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5744/oj.

– uwzględniając art. 55 Regulaminu,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A10-0108/2025),

A. mając na uwadze, że rozszerzenie jest jednym z najskuteczniejszych instrumentów polityki zagranicznej UE i stanowi geostrategiczną inwestycję w pokój, demokrację, stabilność, bezpieczeństwo i dobrobyt na kontynencie europejskim, a także nadal ma kluczowe znaczenie, zwłaszcza w kontekście szybkich i poważnych zmian geopolitycznych oraz rosnącej konkurencji ze strony reżimów autorytarnych;

B. mając na uwadze, że każdy kraj jest oceniany na podstawie własnych osiągnięć pod względem spełniania kryteriów kopenhaskich, obejmujących pełne poszanowanie demokracji, praworządności, podstawowych wartości UE, praw człowieka, praw mniejszości i wolności mediów;

C. mając na uwadze, że UE pozostaje głównym partnerem politycznym i gospodarczym krajów Bałkanów Zachodnich; mając na uwadze, że Unia Europejska wciąż jest największym partnerem handlowym i inwestycyjnym Bośni i Hercegowiny (BiH), odpowiadającym za większość jej handlu zagranicznego i odgrywającym kluczową rolę w procesie integracji gospodarczej tego kraju;

D. mając na uwadze, że BiH jest krajem kandydującym, a zdecydowana większość jej obywateli dąży do integracji euroatlantyckiej na rzecz trwałego pokoju, demokracji i dobrobytu; mając na uwadze, że w 2025 r. przypada 30. rocznica podpisania porozumienia pokojowego z Dayton, które nadal stanowi fundament struktury instytucjonalnej BiH i które w zamierzeniu stanowiło gwarancję równości trzech narów konstytutywnych tego kraju;

E. mając na uwadze, że publiczne poparcie to pozostaje nikłe z powodu antyunijnych narracji promowanych przez nieliberalne podmioty z regionu i spoza niego;

F. mając na uwadze, że porozumienie pokojowe z Dayton, pomimo swoich niedociągnięć, przyniosło pokój i stabilizację w BiH poprzez utworzenie kluczowych instytucji, które umożliwiły temu krajowi postępy na drodze do integracji z UE i NATO;

G. mając na uwadze, że 30 lat po zakończeniu wojny BiH nadal nie funkcjonuje prawidłowo i ponownie znalazła się w głębokim kryzysie politycznym i kryzysie w zakresie bezpieczeństwa, charakteryzującym się próbami secesji i wysokim poziomem korupcji;

H. mając na uwadze, że UE zdecydowanie popiera integralność terytorialną i suwerenność BiH i nie zaakceptuje żadnych prób jej podważenia; mając na uwadze, że w Strategicznym kompasie

stwierdzono, iż w dziedzinie bezpieczeństwa i stabilności szczególnie ważne jest wspieranie suwerenności, jedności i integralności terytorialnej BiH;

I. mając na uwadze, że prezydent Republiki Serbskiej (RS) Milorad Dodik i politycy z Sojuszu Niezależnych Demokratów Społecznych (SNSD) podjęli niekonstytucyjne działania mające na celu unieważnienie przepisów państwowych w RS i zaatakowali kluczowe instytucje państwa, mianowicie Biuro Wysokiego Przedstawiciela, Trybunał Konstytucyjny BiH i sądownictwo; mając na uwadze, że władze RS uczestniczyły w „Zgromadzeniu wszystkich Serbów", które odbyło się 8 czerwca 2024 r. w Belgradzie pod hasłem „Jeden naród, jedno zgromadzenie"; mając na uwadze, że rozpoczął się proces budowania nowej prounijnej większości;

J. mając na uwadze, że EUFOR Althea jest unijną misją w ramach WPBiO, która pomaga BiH w utrzymaniu stabilnych i bezpiecznych warunków w kraju, wspiera siły zbrojne w dostosowaniu się do standardów NATO, a jednocześnie odstrasza przed wszelkimi zagrożeniami z zewnątrz;

K. mając na uwadze, że na drodze do UE BiH jest coraz częściej celem wrogich podmiotów zagranicznych, w szczególności Federacji Rosyjskiej i Chińskiej Republiki Ludowej, które wykorzystują podziały etniczne i niestabilność instytucjonalną, aby utrudniać reformy, podważać porządek konstytucyjny i osłabiać zaufanie społeczeństwa do UE; mając na uwadze, że rosyjskie media kontrolowane przez państwo, w tym Sputnik Serbia i RT Balkan, nadal działają w BiH, zwłaszcza w RS, szerząc dezinformację i prokremlowskie narracje, co stanowi naruszenie sankcji przeciwko mediom szerzącym rosyjską propagandę;

L. mając na uwadze, że BiH jest państwem wieloetnicznym, na którego terytorium od wieków żyją różne grupy religijne i etniczne, co świadczy o tym, że społeczności o różnych poglądach mogą współistnieć w atmosferze tolerancji i wzajemnego szacunku; mając na uwadze, że różnorodność językowa i kulturowa jest jedną z podstawowych zasad Unii Europejskiej, potwierdzoną w art. 21 i 22 Karty praw podstawowych:

M. mając na uwadze, że w odniesieniu do wyborów powszechnych z 2022 r. misja obserwacji wyborów Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka (ODIHR) Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE) stwierdziła, że proces wyborczy pozostawał podatny na ingerencję zewnętrzną, w tym na nadużywanie zasobów administracyjnych i stronnicze relacje mediów pod wpływem platform wspieranych przez podmioty zagraniczne, oraz wezwała do zwiększenia ochrony przed dezinformacją, a także do zapewnienia przejrzystości finansowania kampanii oraz zabezpieczeń dla dziennikarzy i społeczeństwa obywatelskiego;

Zaangażowanie na rzecz przystąpienia do UE

1. potwierdza swoje poparcie dla procesu przystąpienia BiH do UE, opartego na osiągnięciach, kryteriów kopenhaskich, jedności, suwerenności, integralności terytorialnej oraz równości wszystkich obywateli tego kraju;

2. z zadowoleniem przyjmuje decyzję Rady Europejskiej o rozpoczęciu negocjacji akcesyjnych z BiH w kontekście zmienionej rzeczywistości geopolitycznej po wybuchu rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie; wyraża zadowolenie z przyjęcia szeregu kluczowych przepisów w okresie poprzedzającym tę decyzję, ubolewa jednak, że pozytywna dynamika reform utknęła w martwym punkcie, i zwraca uwagę na niewłaściwe wdrożenie i egzekwowanie przyjętych przepisów; ubolewa, że procesowi legislacyjnemu towarzyszył brak przejrzystości i ograniczony dostęp kluczowych zainteresowanych stron; odnotowuje niedawne przyjęcie ustaw dotyczących kontroli granicznej i ochrony danych osobowych oraz wzywa do ich pełnego wdrożenia; apeluje, by rozpocząć przygotowania do ustanowienia podstaw instytucjonalnych i finansowych dla tego rozszerzenia, aby zapewnić trwałą integrację z UE;

3. wzywa prawowitych przywódców politycznych BiH na wszystkich szczeblach do podjęcia wszystkich stosownych kroków określonych w zaleceniu Komisji z 12 października 2022 r., przy pełnym poszanowaniu odpowiednich demokratycznych, przejrzystych i integracyjnych procedur w ramach właściwych instytucji, z myślą o przyjęciu ram negocjacyjnych przez Radę po spełnieniu tych warunków oraz do zwiększenia wysiłków w celu realizacji 14 kluczowych priorytetów określonych przez Komisję w 2019 r.; wzywa wszystkie podmioty polityczne do utrzymania jedności, suwerenności i integralności terytorialnej BiH oraz do powstrzymania się od wszelkiej polaryzującej i secesjonistycznej retoryki oraz aktywności, podżegania do nietolerancji na tle etnicznym, religijnym i rasowym, zaprzeczania ludobójstwu i innym zbrodniom wojennym, a także gloryfikowania zbrodni i zbrodniarzy wojennych;

4. przypomina, że proces akcesyjny BiH musi opierać się na funkcjonujących instytucjach demokratycznych, praworządności, walce z korupcją i przestępczością zorganizowaną, a także na poszanowaniu praw podstawowych i niedyskryminowaniu wszystkich obywateli, w tym narodów konstytutywnych, niezależnie od ich przynależności etnicznej, religijnej lub innej;

5. zdecydowanie potępia powtarzające się stosowanie podburzającej retoryki oraz przyjmowanie secesjonistycznych ustaw i strategii politycznych przez prezydenta RS Milorada Dodika, partię SNSD i Zgromadzenie Republiki Serbskiej, w tym obchodzenie tzw. „Dnia Republiki Serbskiej” oraz „Dnia Państwa Republiki Serbskiej”; podkreśla, że takie działania podważają porządek konstytucyjny,

integralność terytorialną i suwerenność BiH oraz są niezgodne z procesem przystąpienia BiH do UE i podważają porozumienie pokojowe z Dayton;

6. wzywa wszystkie państwa członkowskie, a także Europejską Służbę Działań Zewnętrznych (ESDZ) i Komisję, aby w duchu jedności bardziej zdecydowanie reagowały na te bezpośrednie zagrożenia dla bezpieczeństwa europejskiego, oraz ponawia apel o ukierunkowane sankcje wobec wszystkich destabilizujących podmiotów, w szczególności Milorada Dodika, a także innych wysokich rangą urzędników RS i urzędników serbskich, którzy udzielają polityce secesjonistycznej politycznego i materialnego wsparcia; wzywa wszystkie państwa członkowskie do zadbania o to, by takie sankcje mogły zostać przyjęte przez Radę, oraz do nałożenia ich dwustronnie lub w porozumieniu z innymi państwami członkowskimi, jeżeli ich przyjęcie w Radzie nie jest możliwe; potępia rolę rządu węgierskiego w blokowaniu sankcji; popiera oświadczenia wygłoszone przez sekretarza generalnego NATO Marka Ruttego oraz wiceprzewodniczącą / wysoka przedstawicielkę Kaję Kallas odpowiednio 10 marca 2025 r. i 8 kwietnia 2025 r. w Sarajewie, a także apeluje o podjęcie dialogu, aby zapewnić stabilność w tym kraju; uważa, że wysocy rangą urzędnicy UE nie powinni angażować się w kontakty z podmiotami podważającymi porządek konstytucyjny BiH, aby nie zaszkodzić wiarygodności UE pod względem wspierania instytucji państwowych BiH, oraz z zadowoleniem przyjmuje nałożenie przez niektóre państwa członkowskie zakazu podróżowania na wysokich rangą urzędników RS;

7. odnotowuje orzeczenie Sądu Bośni i Hercegowiny w sprawie Milorada Dodika z 26 lutego 2025 r. i jest głęboko zaniepokojony eskalacją napięć i podejmowanymi przez niego działaniami po wydaniu tego orzeczenia, w tym bezprecedensowymi atakami na instytucje BiH oraz zastraszanie opozycji w RS; wyraża ubolewanie z powodu poparcia dla takiej polityki ze strony władz rosyjskich i serbskich oraz wzywa wszystkie podmioty wewnętrzne, regionalne i międzynarodowe do poszanowania suwerenności i integralności terytorialnej BiH; wzywa do izolacji Milorada Dodika na arenie międzynarodowej; potępia niedawną decyzję rządu RS o uznaniu wysokiego rangą urzędnika niemieckiego ministerstwa spraw zagranicznych za persona non grata; z zaniepokojeniem zauważa, że Interpol odmówił wydania czerwonej noty na potrzeby międzynarodowego nakazu aresztowania, i wzywa EUFOR do udzielenia konkretnego wsparcia władzom BiH, aby położyć kres nieustannym wysiłkom na rzecz podważania stabilności prawnej i politycznej kraju oraz wykazać zaangażowanie i zdolność UE i EUFOR do utrzymania pokoju, egzekwowania praworządności i zachowania integralności instytucji prawnych;

8. ubolewa, że polityka i działania Milorada Dodika, w tym częste blokowanie organów państwowych i procesu decyzyjnego oraz

osłabianie instytucji BiH niezbędnych do technicznych prac nad zbliżeniem przepisów do dorobku prawnego UE, są głównym czynnikiem utrudniającym BiH drogę do członkostwa w UE i stanowią wyraźne naruszenie porozumienia politycznego z 12 czerwca 2022 r.; z zadowoleniem przyjmuje działania właściwych instytucji BiH i wzywa je do przestrzegania odpowiednich procedur oraz do wykonania i wdrożenia wszystkich decyzji z pełnym poszanowaniem praworządności; wzywa wszystkie podmioty polityczne, zwłaszcza w RS, do odrzucenia wszelkich secesjonistycznych działań podważających jedność, suwerenność, integralność terytorialną i bezpieczeństwo kraju; wzywa Zgromadzenie Narodowe RS do zapewnienia, aby w dzienniku urzędowym znalazły się decyzje Trybunału Konstytucyjnego BiH dotyczące ustawodawstwa RS, które uznano za naruszające porządek konstytucyjny BiH i które zostały uchylone;.

9. wzywa Komisję, aby w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi i partnerami międzynarodowymi, w tym z Biurem Wysokiego Przedstawiciela, Organizacją Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE) i Radą Europy, podsumowała doświadczenia zdobyte w ciągu ostatnich 15 lat zaangażowania Europy na rzecz BiH oraz odpowiednio skorygowała swoją strategię, kładąc ponownie nacisk na osiągnięcie wymiernych postępów i reform, które przyspieszą drogę tego kraju do członkostwa w UE, aby potwierdzić w ten sposób niezachwiane zaangażowanie UE na rzecz pełnej integracji BiH z Unią;

10. z zadowoleniem przyjmuje formalne pełne dostosowanie się BiH do wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa UE, w tym środków ograniczających w odpowiedzi na rosyjską wojnę napastniczą przeciwko Ukrainie, i wzywa do skutecznego wdrożenia tych środków; z zadowoleniem przyjmuje dalszy udział BiH w unijnych misjach i operacjach zarządzania kryzysowego. potępia prorosyjskie stanowisko przywódców RS i ich częste spotkania z Putinem i innymi rosyjskimi urzędnikami; wyraża poważne obawy dotyczące zagrożeń dla bezpieczeństwa wynikających z tych powiązań; wzywa UE, aby zbadała kwestię wykorzystywania RS jako bramy dla rosyjskich operacji wywiadowczych i ataków hybrydowych na państwa członkowskie UE; wzywa do wsparcia BiH w przeciwdziałaniu kampaniom dezinformacyjnym pochodzącym z Rosji w ramach wspólnych wysiłków przeciwko zagrożeniom hybrydowym; zdecydowanie popiera stałe aspiracje BiH dotyczące integracji euroatlantyckiej i członkostwa w NATO oraz wzywa wszystkie podmioty polityczne do podjęcia konkretnych działań politycznych w tym celu;

11. ponownie wyraża poparcie dla Biura Wysokiego Przedstawiciela i operacji EUFOR Althea w odniesieniu do dalszego nadzorowania wdrażania porozumienia pokojowego z Dayton zgodnie z ich mandatami opartymi na neutralności politycznej i pełnym

poszanowaniu konstytucji Bośni i Hercegowiny do czasu wypełnienia przez kraj „agendy 5+2” i zakończenia międzynarodowego nadzoru; z zadowoleniem przyjmuje odnowienie mandatu operacji EUFOR Althea; ubolewa, że BiH nadal w dużym stopniu opiera się na mandacie Biura Wysokiego Przedstawiciela i obecności EUFOR Althea, ale uznaje i ceni ją jako kluczową instytucję nie tylko zapewniającą pokój, ale również samo funkcjonowanie kraju;

12. przypomina, że operacja EUFOR Althea odgrywa kluczową rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa, integralności terytorialnej, stabilności, suwerenności i niezależności politycznej BiH, przy jednoczesnym zapewnieniu, że lokalne zainteresowane strony działają zgodnie z tymi podstawowymi zasadami określonymi w porozumieniu pokojowym z Dayton i rezolucjach Rady Bezpieczeństwa ONZ; wzywa EUFOR do jednoznacznego przekazania tego mandatu obywatelom BiH jako środka budowy zaufania;

13. ponadto z zadowoleniem przyjmuje decyzję Rady w sprawie środka pomocy w ramach Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju w wysokości 10 mln EUR na rzecz sił zbrojnych BiH oraz w sprawie umowy o współpracy i szkoleniu na rok 2023 między siłami zbrojnymi BiH a EUFOR-em; wzywa Radę oraz wiceprzewodniczącą / wysoką przedstawicielkę do umożliwienia wszystkim kwalifikującym się państwom członkowskim udziału w misjach pokojowych UE, takich jak operacja EUFOR Althea w BiH; wzywa władze BiH, NATO i operację EUFOR Althea do rozpoczęcia procesu reform sił zbrojnych BiH;

14. jest nadal zaniepokojony szkodliwymi obcymi ingerencjami i kampaniami dezinformacyjnymi prowadzonymi przez podmioty zagraniczne w BiH, w szczególności Rosję i Chiny, a także ich przekazywaniem za pośrednictwem lokalnych mediów i struktur politycznych, w szczególności przez RS; wyraża głębokie zaniepokojenie poparciem Kremla dla retoryki secesjonistycznej, prób delegitymizacji instytucji państwowych oraz ingerencji w sprawy związane z sądownictwem i wyborami; zwraca uwagę na ostatnie działania Rosji w Radzie Bezpieczeństwa ONZ mające na celu obronę niekonstytucyjnych działań władz RS;

15. wzywa do podjęcia dalszych kroków, między innymi dostosowania ustawodawstwa BiH do dorobku prawnego UE, oraz do zapewnienia wsparcia UE w celu skutecznego przeciwdziałania szkodliwym obcym ingerencjom i kampaniom dezinformacyjnym; wzywa ESDZ i delegaturę UE w BiH do wzmożenia wysiłków na rzecz promowania korzyści płynących z bliższej integracji oraz do inwestowania w kampanie komunikacyjne mające na celu zwalczanie antydemokratycznych narracji i innych form ingerencji zagranicznej;

16. ubolewa nad udziałem władz RS w „Zgromadzeniu wszystkich Serbów”, które odbyło się 8 czerwca 2024 r. w Belgradzie pod

hasłem „Jeden naród, jedno zgromadzenie”, i odrzuca jego oświadczenie, która podważa suwerenność BiH i innych krajów Bałkanów Zachodnich i nie sprzyja stosunkom dobrosąsiedzkim; potępia ingerencję prezydenta Serbii Aleksandara Vučicia w sprawy BiH, w tym wyrażanie poparcia dla bezprawnych działań Milorada Dodika i organizowanie wspieranego przez Rosję „Zgromadzenia wszystkich Serbów”, które podważa suwerenność i integralność terytorialną BiH;

17. potępia rosnące szkodliwe wpływy Iranu w tym kraju i na Bałkanach Zachodnich, będące zagrożeniem dla bezpieczeństwa UE i jej państw członkowskich;

18. z zadowoleniem przyjmuje ponowne i trwałe zaangażowanie BiH w prace Parlamentarnego Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia UE–BiH, zgodnie z jednym z 14 kluczowych priorytetów określonych przez Komisję;

19. wzywa władze BiH do zreformowania mechanizmu koordynacji w kwestiach związanych z UE, który okazał się nieskuteczny i nieefektywny w realizacji zadań związanych z integracją z UE; wzywa władze do przedłożenia krajowego programu przyjęcia dorobku prawnego UE zgodnie z uwagami Komisji oraz do zapewnienia skoordynowanego dostosowania do dorobku prawnego UE w całym kraju; podkreśla konieczność ustanowienia operacyjnej struktury negocjacyjnej po podjęciu przez Radę Europejską decyzji o rozpoczęciu negocjacji akcesyjnych, wraz z wyznaczeniem zespołu negocjacyjnego i głównego negocjatora, który będzie w pełni upoważniony do przedstawiania stanowiska kraju;

Demokracja i praworządność

20. ubolewa, że podmioty polityczne wciąż jeszcze nie wprowadziły niezbędnych zmian w konstytucji i prawie wyborczym, aby dostosować te akty do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i wdrożyć odpowiednie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego Bośni i Hercegowiny oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w celu wyeliminowania wszelkich form nierówności i dyskryminacji w procesie wyborczym oraz zapewnienia braku dyskryminacji, ochrony praw podstawowych i równości wszystkich obywateli BiH na drodze „z Dayton do Brukseli”; przypomina, że niewykonanie tych orzeczeń jest sprzeczne z wartościami UE oraz integracją BiH z UE; podkreśla, że wszystkie procesy reformy konstytucyjnej i wyborczej muszą być inkluzywne, oparte na kompleksowych konsultacjach z obywatelami, społeczeństwem obywatelskim i niezależnymi ekspertami oraz wszystkimi odpowiednimi zainteresowanymi stronami w kraju, a także zgodne z europejskimi standardami i zasadami; ponownie wyraża pogląd, że żadne reformy wyborcze nie mogą pogłębiać ani utrwalać podziałów etnicznych;

21. ubolewa, że władze BiH nie były w stanie zjednoczyć społeczeństwa ani stworzyć sprawiedliwego i funkcjonalnego systemu w kraju, lecz w dużej mierze przyczyniły się do pogłębienia podziałów; wzywa UE i państwa członkowskie do zainicjowania procesu przejrzystych i integracyjnych reform, które umożliwiłyby trwałe przekształcenie porozumienia pokojowego z Dayton w konstytucję, w pełni zgodną z europejskimi standardami i zasadami, w celu zapewnienia funkcjonalnego, odpowiedzialnego, reprezentatywnego i cieszącego się poparciem społecznym systemu sprawowania rządów, przezwyciężenia podziałów etniczno-nacjonalistycznych i osiągnięcia trwałego postępu na drodze do UE;

22. odnotowuje zmiany wprowadzone do ordynacji wyborczej przez Wysokiego Przedstawiciela w marcu 2024 r., dzięki którym ustanowiono ważne standardy uczciwości i środki budowy zaufania mające na celu przywrócenie zaufania wyborców do całego procesu wyborczego; wzywa Zgromadzenie Parlamentarne BiH do pilnego wdrożenia wszystkich niezrealizowanych zaleceń OBWE/ODIHR, Komisji Weneckiej i Grupy Państw Przeciwko Korupcji (GRECO), zwłaszcza dotyczących administracji wyborczej, organizacji wyborów i liczenia głosów, prowadzenia i finansowania kampanii, wyraźnego zakazu pośredniego kupowania głosów, rozstrzygania sporów wyborczych, przeciwdziałania dezinformacji i obcym ingerencjom, zwiększenia ochrony dziennikarzy i karania za nadużywanie zasobów administracyjnych;

23. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że wybory lokalne z 6 października 2024 r. odbyły się w duchu zdrowej rywalizacji i były dobrze zorganizowane; ubolewa, że wybory te odbyły się przy braku spójności społecznej i politycznej;

24. zdecydowanie potępia działania RS podważające porządek konstytucyjny BiH oraz kompetencje organów państwowych, a także jej obstrukcję wobec Trybunału Konstytucyjnego BiH; potępia wszelkie nielegalne działania sprzeczne z ramami konstytucyjnymi i wzywa wszystkie podmioty polityczne w BiH do stosowania podejścia proeuropejskiego;

25. odnotowuje ograniczone postępy w reformach wymiaru sprawiedliwości w BiH, zwłaszcza w odniesieniu do niezależności, profesjonalizmu, skuteczności i odpowiedzialności wymiaru sprawiedliwości; wzywa do podjęcia pilnych działań w celu przyspieszenia reform w tych dziedzinach, zapewnienia pełnej zgodności ze standardami UE oraz wzmocnienia zdolności sądownictwa do skutecznego wymierzania sprawiedliwości i utrzymania praworządności;

26. jest nadal poważnie zaniepokojony korupcją w BiH, zwłaszcza korupcją na wysokim szczeblu, która jest problemem strukturalnym głęboko zakorzenionym w wysoce złożonym systemie sprawowania

rządów w tym kraju, i wzywa właściwe władze do przyjęcia bardziej zdecydowanego, skoordynowanego, przejrzystego i proaktywnego stanowiska w walce z korupcją, w tym przez udoskonalenie przepisów antykorupcyjnych zgodnie z międzynarodowymi standardami i zaleceniami oraz zapewnienie skutecznego wdrażania przepisów, takich jak przepisy dotyczące zapobiegania konfliktom interesów i ochrony sygnalistów; zachęca BiH do zaangażowania się w zorganizowaną współpracę i wymianę najlepszych praktyk z państwami członkowskimi; z zadowoleniem przyjmuje strategię antykorupcyjną na lata 2024–2028 oraz przyjęcie planu działania na rzecz jej wdrożenia, a także bieżące wysiłki w zakresie współpracy międzynarodowej;

27. ubolewa, że przepisy o zamówieniach publicznych, konflikcie interesów i Najwyższej Radzie Sądownictwa nadal nie są zgodne z normami europejskimi, i wzywa do przyjęcia nowej ustawy o Wysokiej Radzie Sędziów i Prokuratorów zgodnie z zaleceniami Komisji Weneckiej; wzywa do ustanowienia w Wysokiej Radzie Sędziów i Prokuratorów niezależnego departamentu ds. oświadczeń majątkowych i opowiada się za bezstronnym i skutecznym ściganiem korupcji na wysokim szczeblu;

28. podkreśla potrzebę wzmocnienia systemu zarządzania konfliktami interesów wśród osób pełniących najwyższe funkcje wykonawcze, w szczególności poprzez zapewnienie regularnej i merytorycznej weryfikacji deklaracji o braku konfliktu interesów; podkreśla, że wszystkie osoby pełniące najwyższe funkcje wykonawcze, niezależnie od tego, czy zostały wybrane, czy mianowane, powinny podlegać jednolitym obowiązkom w zakresie ujawniania informacji, a wszystkie takie oświadczenia powinny być systematycznie podawane do wiadomości publicznej i łatwo dostępne w internecie, w interesie przejrzystości i publicznej odpowiedzialności;

29. wzywa BiH do zintensyfikowania walki z przestępczością zorganizowaną; jest głęboko zaniepokojony podatnością systemu politycznego, prawnego i gospodarczego na infiltrację przestępczą; wyraża uznanie dla władz BiH za podpisanie 24 października 2024 r. umowy o współpracy z Eurojustem w celu zwiększenia skuteczności dochodzeń i ścigania w dziedzinie przestępczości zorganizowanej, terroryzmu, handlu ludźmi, cyberprzestępczości i innych rodzajów działalności przestępczej;

30. podkreśla, że należy poprawić współpracę z UE w walce z handlem narkotykami; wzywa BiH do wyznaczenia korespondenta w ramach współpracy z Agencją Unii Europejskiej ds. Narkotyków (EUDA);

31. z zadowoleniem przyjmuje nową ustawę o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz wzywa BiH do wzmocnienia środków w tej dziedzinie, w tym do przyjęcia niezbędnych przepisów wykonawczych wymaganych do skutecznego

wdrożenia tej ustawy, zwracając przy tym szczególną uwagę na ich skuteczne egzekwowanie i monitorowanie; podkreśla w szczególności potrzebę pełnego dostosowania przepisów dotyczących zwalczania terroryzmu do dorobku prawnego UE i prawa międzynarodowego; wzywa do ustanowienia surowszych sankcji za przestępstwa związane z terroryzmem;

32. wyraża zadowolenie z przyjęcia przez BiH ustawy o kontroli granicznej mającej na celu zwiększenie zgodności z normami europejskimi i wzywa do pełnego dostosowania przepisów do polityki wizowej UE w ramach polityki kontrolowanej migracji; podkreśla, że BiH musi zapewnić bezpieczeństwo na swoich granicach oraz współpracować z Fronteksem i krajami sąsiadującymi w celu zapobiegania nielegalnej migracji, przy jednoczesnym zapewnieniu wystarczającego dostępu do procedur azylowych osobom kwalifikującym się do ochrony międzynarodowej;

33. podkreśla potrzebę zapewnienia, aby mianowanie członków wyższej kadry policyjnej, zwłaszcza w Straży Granicznej i Państwowej Agencji Dochodzeń i Ochrony, odbywało się na podstawie osiągnięć i w ramach otwartych, znormalizowanych i przejrzystych procedur selekcji;

34. przypomina o zapotrzebowaniu na profesjonalną i odpolitycznioną służbę cywilną; z zadowoleniem przyjmuje działania podjęte w ramach reformy administracji publicznej; apeluje o zmniejszenie obciążeń administracyjnych w administracji publicznej; wzywa władze BiH do poprawy zdolności organów publicznych do odpowiedzi na wnioski o udzielenie informacji;

Prawa podstawowe i prawa człowieka

35. zdecydowanie potępia dyskryminację, przemoc i mowę nienawiści wobec wszystkich mniejszości; apeluje o skuteczne ściganie i stawianie przed sądem sprawców takich czynów; wzywa BiH do wspierania i gwarantowania praw człowieka, niedyskryminacji i ochrony wszystkich mniejszości; wzywa do lepszego wdrażania mechanizmów walki z dyskryminacją w BiH, ze szczególnym uwzględnieniem zwalczania nietolerancji, mowy nienawiści i wszelkich form nierówności; wzywa władze do poprawy dostępu do usług socjalnych, mieszkaniowych, edukacyjnych i zdrowotnych dla wszystkich mniejszości i słabszych grup społecznych; podkreśla znaczenie ochrony ekspresji kulturowej i językowej wszystkich mniejszości w BiH;

36. wyraża głębokie zaniepokojenie gwałtownym wzrostem przemocy – w tym pojawiającymi się formami przemocy cyfrowej – wobec kobiet, dzieci, seniorów i innych słabszych grup społecznych, w tym społeczności LGBTIQ; wzywa władze BiH do dostosowania polityki, ustawodawstwa i praktyk w zakresie przemocy seksualnej i cyfrowej

wobec kobiet i dziewcząt do standardów Rady Europy, w szczególności do konwencji stambulskiej, odpowiedniego orzecznictwa ETPC oraz dorobku prawnego UE; apeluje o ukierunkowane wsparcie kluczowych instytucji, szkolenie specjalistów w zakresie udzielania skutecznego wsparcia ofiarom przemocy oraz o zwiększenie świadomości społecznej i zdolności instytucjonalnych w zakresie zapobiegania wszelkim formom przemocy ze względu na płeć i ich zwalczania; podkreśla kluczową rolę stowarzyszeń kobiet w docieraniu do osób najbardziej narażonych; wzywa BiH do ustanowienia oficjalnego scentralizowanego systemu gromadzenia danych na temat kobietobójstwa; z zadowoleniem przyjmuje decyzję rządu Federacji Bośni i Hercegowiny (FBiH) z 9 kwietnia 2025 r. o włączeniu kobietobójstwa do kodeksu karnego i wzywa parlament do pilnego przyjęcia tej nowej ustawy;

37. ubolewa, że plan działania na rzecz równości płci na lata 2023–2027 nie został dotychczas sfinansowany i nie jest monitorowany; wzywa do zwiększenia udziału kobiet w życiu publicznym i politycznym w BiH; dostrzega dodatkowe bariery i dyskryminację, z jakimi borykają się kobiety należące do mniejszości etnicznych, w szczególności w dostępie do usług;

38. potępia przyjęcie przez rząd RS zmian legislacyjnych, które usunęły tożsamość płciową jako cechę chronioną oraz które nie gwarantują już ochrony dzieciom o różnej orientacji seksualnej i tożsamości płciowej;

39. wzywa właściwe organy BiH do opracowania i przyjęcia oczekującego na zatwierdzenie krajowego planu działania na rzecz ochrony praw dziecka; podkreśla, że ubóstwo i wykluczenie społeczne dotykają wysoki odsetek dzieci w tym kraju, zwłaszcza dzieci z grup szczególnie wrażliwych, w tym Romów, dzieci z niepełnosprawnościami, dzieci w konflikcie z prawem oraz dzieci przemieszczające się; przypomina, że BiH musi wywiązać się ze swoich międzynarodowych zobowiązań, aby żadne dziecko nie zostało pominięte;

40. podkreśla znaczenie wysokiej jakości edukacji włączającej, w tym prawa do nauki w języku ojczystym, a także między innymi znaczenie systematycznej reformy programów nauczania prowadzących do podziałów, które poważnie utrudniają mobilność wewnętrzną i ograniczają umiejętności krytycznego myślenia; ponawia apel o położenie kresu segregacji w ramach systemu „dwóch szkół pod jednym dachem”, która utrudnia zapewnienie spójności społecznej i równości szans, i podkreśla, że należy sprzyjać pojednaniu i integracji oraz chronić prawo każdej społeczności narodowej, w tym mniejszości, do własnej kultury, języka i tożsamości; wzywa do przyjęcia wspólnego programu nauczania w podręcznikach historii opartego na ustalonych przez sąd faktach związanych z wojną jako

sposobu na uniknięcie historycznego rewizjonizmu i zachęca UE do wsparcia tej inicjatywy;

41. wzywa instytucje Bośni i Hercegowiny, zgodnie z zaleceniem rzecznika praw człowieka Bośni i Hercegowiny, do przyjęcia przepisów zapewniających skuteczne i równe używanie w komunikacji zewnętrznej z obywatelami wszystkich trzech języków urzędowych, a mianowicie chorwackiego, bośniackiego i serbskiego, a także alfabetu łacińskiego i cyrylicy; podkreśla, że naruszenie prawa do równego używania języka i alfabetu narusza konstytucję Bośni i Hercegowiny, art. 2 Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych oraz art. 14 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności;

42. wzywa BiH do zagwarantowania wolności zgromadzeń, stowarzyszania się i wypowiedzi, aby umożliwić włączenie społeczeństwa obywatelskiego w kształtowanie polityki; wzywa władze do zapewnienia znaczącego, systematycznego i inkluzywnego procesu konsultacji społecznych; potępia ponowne wprowadzenie przez RS ustawy o „zagranicznych agentach” opartej na wzorcach rosyjskich i wzywa władze do jej uchylenia; potępia stosowanie przez władze RS przepisów karnych dotyczących zniesławienia jako narzędzia ograniczającego wolność wypowiedzi i wzywa je, by ponownie wpisały zniesławienie wyłącznie do domeny prawa cywilnego, aby zapobiec nadużywaniu go w celu ograniczania wolności wypowiedzi; wzywa Komisję do uzależnienia uchylenia tych przepisów od spełnienia rygorystycznych warunków;

43. zachęca Radę Ministrów BiH do przyjęcia strategii na rzecz rozwoju sprzyjającego środowiska dla społeczeństwa obywatelskiego, zapewniającej jednoznaczne skupienie się na poprawie ram prawnych oraz zapewnieniu bardziej znaczącego i przejrzystego finansowania organizacji społeczeństwa obywatelskiego; wzywa do lepszej ochrony obrońców praw człowieka w BiH, w tym aktywistek, dziennikarek i organizacji pozarządowych;

44. podkreśla kluczowe znaczenie niezależnych mediów i poszanowania standardów wolności wypowiedzi; wzywa BiH do zapewnienia stabilności finansowej, podkreślając nagły kryzys finansowy nadawcy publicznego BHRT na szczeblu państwowym, i niezależności politycznej nadawców publicznych oraz Agencji Regulacji Łączności BiH; wzywa BiH do przyjęcia przepisów dotyczących przejrzystości w odniesieniu do własności mediów i publicznego finansowania mediów; wzywa państwo do przyspieszenia przyjęcia ustawy o łączności elektronicznej, zgodnie z aktem o usługach cyfrowych[1]

---

[1] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2065 z dnia 19 października 2022 r. w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych oraz zmiany dyrektywy 2000/31/WE (akt o usługach cyfrowych) (Dz.U. L 277 z 27.10.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

(DSA) i nowym europejskim aktem o wolności mediów[1]; apeluje o zapewnienie pluralizmu w mediach publicznych na całym terytorium BiH, w tym równej reprezentacji wszystkich mniejszości; odnotowuje powołanie w FBiH Rady Nadawców Publicznych po 12 latach blokady i wzywa ją do zapewnienia bezstronnych i obiektywnych informacji;

45. jest poważnie zaniepokojony rosyjską propagandą realizowaną przez nadawcę publicznego RS i ubolewa nad nadawaniem kanału RT (dawniej Russia Today), co stanowi naruszenie sankcji UE;

46. potępia naciski polityczne, ataki, zastraszanie, groźby, poniżające uwagi i strategiczne powództwa zmierzające do stłumienia debaty publicznej (SLAPP) przeciwko dziennikarzom i pracownikom mediów, zwłaszcza ze strony polityków wysokiego szczebla lub organizacji działających w ich imieniu oraz podmiotów powiązanych z zagranicą; ubolewa nad brakiem postępów w gwarantowaniu wolności wypowiedzi i w zmianie przepisów prawa karnego w celu wzmocnienia ochrony dziennikarzy przed groźbami i atakami, zgodnie z wymogami UE, oraz wzywa władze do przyjęcia przepisów, które skutecznie chronią dziennikarzy, organizacje pozarządowe, obrońców praw człowieka, działaczy na rzecz ochrony środowiska i inne zainteresowane strony przed powództwami SLAPP; podkreśla znaczenie zapewnienia odpowiednich sądowych działań następczych w przypadkach gróźb i przemocy wobec dziennikarzy;

47. wzywa BiH do zapewnienia i skutecznego egzekwowania odpowiednich przepisów dotyczących ogólnych praw człowieka; wzywa BiH do ścigania przestępstw dyskryminacyjnych;

48. przypomina o potrzebie solidarnego i sprawiedliwego zarządzania migracją i azylem, które łączy poszanowanie praw człowieka ze skuteczną kontrolą graniczną; wzywa UE, aby pomogła BiH wziąć pełną odpowiedzialność za zarządzanie ośrodkami recepcyjnymi, które często są położone na granicach z UE, a także zapewnić odpowiednie warunki przyjmowania oraz zagwarantować dostęp do skutecznych i wykonalnych procedur azylowych, przy pełnym poszanowaniu prawa międzynarodowego i praw człowieka; wyraża zaniepokojenie doniesieniami na temat niedostatecznych warunków przyjmowania w finansowanym przez UE ośrodku w Lipie: podkreśla potrzebę zwiększenia przejrzystości i demokratycznej kontroli przy przyznawaniu i wykorzystywaniu funduszy UE w dziedzinie migracji; z zadowoleniem przyjmuje zawarcie umowy o wzmocnionym statusie BiH z Fronteksem i wzywa do jej szybkiego podpisania; przypomina, że wszelkie ewentualne porozumienia z tą agencją powinny być w pełni zgodne z prawami podstawowymi i standardami

---

[1] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1083 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ustanowienia wspólnych ram dla usług medialnych na rynku wewnętrznym i zmiany dyrektywy 2010/13/UE (europejski akt o wolności mediów) (Dz.U. L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

międzynarodowymi; wzywa BiH do zwiększenia starań w walce z przestępczością transgraniczną, zwłaszcza handlem ludźmi;

Pojednanie, współpraca regionalna i stosunki dobrosąsiedzkie

49. przypomina, że stosunki dobrosąsiedzkie i współpraca regionalna to zasadnicze elementy procesu rozszerzenia UE;

50. podkreśla znaczenie pojednania w BiH i wzywa wszystkie organy do aktywnego promowania i zagwarantowania dostępu do prawdy, sprawiedliwości i zadośćuczynienia obejmującego wszystkich, w tym przyjęcia krajowej ustawy określającej minimalne prawa ofiar wojny w całym kraju, a także promowania kultury pamięci kobiet; uznaje, że rozliczalność, a także wzajemny szacunek między jednostkami i społecznościami oraz promowanie wzajemnego zrozumienia, zwłaszcza wśród młodych ludzi, mogą mieć pozytywny wpływ na pojednanie; wzywa władze BiH do przyjęcia krajowej strategii sprawiedliwości okresu przejściowego; apeluje o dalsze starania w celu zajęcia się kwestią osób zaginionych; wzywa Komisję do podjęcia dodatkowych wysiłków na rzecz promowania, wspierania i ułatwiania procesów pojednania w BiH;

51. wzywa władze BiH do przyspieszenia ścigania zbrodni wojennych zgodnie ze zmienioną strategią państwową w zakresie ścigania zbrodni wojennych; podkreśla znaczenie zacieśnienia współpracy regionalnej poprzez ekstradycję podejrzanych, a także współpracy między organami sądowymi i wymiany informacji we wszystkich istotnych formalnych aspektach dotyczących ścigania; zachęca władze BiH do dostosowania ustawodawstwa w celu zapewnienia wszystkim ofiarom zbrodni wojennych równego dostępu do praw i ochrony;

52. uznaje niezwykle ważną rolę, jaką odgrywa Międzynarodowa Komisja ds. Osób Zaginionych, w tym poprzez zapewnienie zdolności instytucjonalnych, wspieranie rodzin i dostarczanie dowodów sądom; wzywa UE do zapewnienia Międzynarodowej Komisji ds. Osób Zaginionych dostępu do wystarczających środków finansowych na kontynuację jej działalności;

53. ponownie apeluje o wdrożenie dodatkowych środków i konkretnych programów ukierunkowanych na trwały powrót uchodźców i osób wewnętrznie przesiedlonych, zapewnienie im dostępu do opieki zdrowotnej, zatrudnienia, opieki społecznej i nauki oraz pełnego poszanowania wszystkich ich praw do odszkodowania za niemożliwą do zwrócenia własność;

54. potępia wszelkie formy rewizjonizmu historycznego, zaprzeczania ludobójstwu, irredentyzmu, gloryfikacji zbrodni i zbrodniarzy wojennych oraz kwestionowania faktów lub niezależności i

bezstronności międzynarodowych i krajowych trybunałów, zwłaszcza przez przywódców politycznych;

55. wyraża zaniepokojenie przyjęciem „Deklaracji w sprawie ochrony praw narodowych i politycznych oraz wspólnej przyszłości narodu serbskiego”, która narusza szereg aspektów porozumienia pokojowego z Dayton i podważa suwerenność, integralność terytorialną i jedność BiH; zauważa, że idee „serbskiego świata” są niezgodne z dążeniami do przystąpienia do UE; wzywa Serbię do konstruktywnego zaangażowania na rzecz stabilności i integralności terytorialnej BiH oraz do aktywnego wspierania ścieżki przystąpienia BiH do UE;

56. podkreśla znaczenie dyplomacji prewencyjnej w BiH; wzywa ESDZ do wzmocnienia rozwoju umiejętności swoich pracowników, tak aby UE lepiej rozumiała lokalny kontekst historyczny, kulturowy i religijny, jak podkreślono w sprawozdaniu w sprawie roli dyplomacji prewencyjnej przyjętym przez Parlament w styczniu 2024 r.;

57. z zadowoleniem przyjmuje decyzję Zgromadzenia Ogólnego ONZ o ustanowieniu 11 lipca Międzynarodowym Dniem Refleksji i Upamiętnienia Ludobójstwa w Srebrenicy w 1995 r.; wzywa władze do zapewnienia bezpieczeństwa w Centrum Pamięci w Srebrenicy-Potočari; podkreśla, że Centrum Pamięci musiało zostać tymczasowo zamknięte ze względu na obawy dotyczące bezpieczeństwa;

58. podkreśla, że współpraca regionalna za pośrednictwem wspólnego rynku regionalnego jest korzystnym czynnikiem sprzyjającym promowaniu wzrostu gospodarczego; wzywa BiH do szybkiej ratyfikacji wszystkich regionalnych porozumień w sprawie mobilności w ramach procesu berlińskiego oraz do dalszego wzmacniania współpracy gospodarczej poprzez ten rynek, zgodnie z celami rozszerzenia UE;

Reformy społeczno-gospodarcze

59. z zadowoleniem przyjmuje plan wzrostu gospodarczego dla Bałkanów Zachodnich obejmujący Instrument Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego na Bałkanach Zachodnich, w którym dla BiH przewidziano wstępnie ponad 1 mld EUR; z zadowoleniem przyjmuje przyjęcie przez Radę Ministrów Bośni i Hercegowiny projektu programu reform; wzywa właściwe organy Bośni i Hercegowiny do zapewnienia szybkiego przyjęcia programu reform, tak aby uniknąć podziału tych środków finansowych między pozostałe kraje Bałkanów Zachodnich, a także by ustanowiły solidny mechanizm przejrzystego, inkluzywnego i terminowego monitorowania jego wdrażania; podkreśla potrzebę priorytetowego traktowania kluczowych obszarów, takich jak administracja publiczna, praworządność, zwalczanie korupcji, dekarbonizacja, cyfryzacja, łączność i rozwój kapitału ludzkiego, przy jednoczesnym uwzględnieniu wyzwań

społecznych; uważa, że wykorzystanie możliwości planu wzrostu gospodarczego przyczyniłoby się do ożywienia gospodarki BiH; wzywa Komisję do zbadania możliwości współpracy z chętnymi i zaangażowanymi władzami regionalnymi, aby w bardziej elastyczny sposób wykorzystać Instrument Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego;

60. przypomina, że finansowanie przez UE projektów w RS powinno pozostać wstrzymane, dopóki RS nie odwróci regresu demokracji i nie dostosuje się w pełni do WPZiB;

61. zachęca BiH do jak najlepszego wykorzystania całego wsparcia finansowego UE; wzywa Komisję do kontynuowania finansowego i technicznego wsparcia na rzecz integracji BiH z UE w oparciu o jasno określone warunki i ścisłe monitorowanie wydatków i wyników, zgodnie z celami UE w zakresie skutecznego i odpowiedzialnego zarządzania budżetem; uważa, że fundusze UE powinny lepiej wspierać demokratyczne reformy w tym kraju; wzywa w tym kontekście do przeprogramowania odpowiednich funduszy UE w celu przekierowania większej części środków na wsparcie pomocy technicznej w absorpcji funduszy, reformy sądownictwa i środki antykorupcyjne; apeluje ponadto do UE i krajów Bałkanów Zachodnich o ustanowienie ram owocnej współpracy z Prokuraturą Europejską (EPPO), tak by umożliwić EPPO skuteczne wykonywanie jej kompetencji w krajach przystępujących; zachęca BiH do szybkiego zawarcia dwustronnych porozumień roboczych z EPPO;

62. ubolewa, że zrównoważona poprawa i postęp w tej dziedzinie są również utrudnione z powodu struktury zarządzania i braku ogólnokrajowych strategii we wszystkich obszarach i na wszystkich szczeblach; wzywa do szybkiego powołania koordynatora IPA III i apeluje o lepszą absorpcję funduszy IPA III w BiH, w tym na szczeblu lokalnym i regionalnym; apeluje o wzmocnienie zdolności władz lokalnych i regionalnych do wdrażania reform społeczno-gospodarczych i zarządzania projektami współfinansowanymi ze środków UE, aby zwiększyć absorpcję funduszy i zmniejszyć nierówności regionalne;

63. wzywa BiH do priorytetowego traktowania środków mających na celu poprawę konkurencyjności i otoczenia biznesowego, przy jednoczesnym zwiększeniu spójności gospodarczej i społecznej, w tym postępy w kierunku Europejskiego filaru praw socjalnych, zwiększenie dywersyfikacji gospodarczej, promowanie transformacji cyfrowej i ekologicznej oraz rozwiązanie problemu gospodarki nieformalnej i problemu bezrobocia;

64. wyraża zaniepokojenie niezwykle negatywnymi tendencjami demograficznymi w tym kraju, spowodowanymi w szczególności przez masową emigrację młodych ludzi, i podkreśla znaczenie pilnego przyjęcia dodatkowych środków w celu sprostania temu

wyzwaniu; wzywa do skoncentrowania się na młodzieży będącej siłą napędową integracji z UE w kraju; wzywa BiH do sfinalizowania i przyjęcia gwarancji dla młodzieży w celu poprawy dostępu młodych ludzi do zatrudnienia, edukacji, szkoleń i praktyk zawodowych, aby zaradzić wysokiemu bezrobociu młodzieży i niedopasowaniu umiejętności oraz promować włączenie społeczne;

65. zachęca instytucje UE do współpracy ze społeczeństwem obywatelskim i ekspertami w celu umożliwienia elastycznej i mobilnej ochrony zdrowotnej i socjalnej, tak aby zapewnić równość i mobilność w BiH;

66. z zadowoleniem przyjmuje apele o szybką integrację wszystkich krajów Bałkanów Zachodnich z jednolitym rynkiem cyfrowym UE przed faktycznym członkostwem w UE, co byłoby niezwykle korzystne dla stworzenia środowiska bezpiecznego pod względem cyfrowym;

Energia, środowisko, różnorodność biologiczna, zrównoważony rozwój i łączność

67. zachęca BiH do przyspieszenia dywersyfikacji źródeł energii, w szczególności do uniezależnienia się od gazu z Rosji; wzywa BiH do zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego i wydajności energetycznej poprzez wzmocnienie sieci przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej, połączenia z rynkiem europejskim i przejścia na odnawialne źródła energii, w szczególności energię słoneczną i wiatrową, przy jednoczesnym zapewnieniu wnikliwych konsultacji społecznych i skutecznych zabezpieczeń środowiskowych;

68. wzywa BiH do przyjęcia od dawna oczekiwanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu oraz wdrożenia ogólnokrajowych strategii ochrony środowiska, w tym poprzez prawną ochronę terenów zgłoszonych do sieci Emerald, poprawę adekwatności sieci Emerald oraz zapewnienie pełnego wdrożenia dyrektywy siedliskowej[1], dyrektywy ptasiej[2] i ramowej dyrektywy wodnej[3], przy jednoczesnej poprawie jakości i przejrzystości inwestycji środowiskowych; podkreśla potrzebę skutecznej ochrony i poprawy jakości powietrza i wody oraz skutecznych, proporcjonalnych i

---

1 Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj).

2 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U. L 20 z 26.1.2010, s. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj).

3 Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. L 327 z 22.12.2000, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj).

odstraszających sankcji za naruszenia prawa ochrony środowiska; zauważa, że postępy w dziedzinie ochrony środowiska i klimatu, a także dostosowanie do norm UE są nadal ograniczone, i w związku z tym wzywa władze BiH, by zadbały o większe dostosowanie do norm i celów politycznych UE w zakresie ochrony klimatu i energii zgodnie z Zielonym programem działań na 2020 r. i porozumieniem paryskim;

69. wzywa władze BiH, by ograniczyły transgraniczne zanieczyszczenie powietrza, zwłaszcza pochodzące z rafinerii ropy naftowej w Bosanskim Brodzie; przypomina, że BiH jest sygnatariuszem Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym (konwencja z Espoo z 1991 r.) i jest związana jej zobowiązaniami;

70. podkreśla potrzebę poprawy kompleksowych strategicznych ocen oddziaływania na środowisko ex ante przy znaczącym udziale społeczności lokalnych, organizacji społeczeństwa obywatelskiego i niezależnych ekspertów; podkreśla potrzebę zwiększenia przejrzystości procedur dotyczących projektów infrastrukturalnych w sektorach wrażliwych pod względem ekologicznym; podkreśla znaczenie większego uwzględniania kwestii środowiskowych w poszczególnych politykach sektorowych;

71. wzywa BiH do wdrożenia środków mających na celu ochronę różnorodności biologicznej i integralności ekologicznej rzek zgodnie z konwencją z Espoo;

72. wyraża głębokie zaniepokojenie szkodliwym wpływem działalności górniczej, w tym prowadzonej przez przedsiębiorstwa zagraniczne, na środowisko naturalne w BiH i zdrowie jej obywateli; wzywa wszystkie podmioty wydobywcze działające w BiH do pełnego przestrzegania przepisów krajowych oraz do priorytetowego traktowania ochrony środowiska i zdrowia publicznego;

73. podkreśla pilną potrzebę przyjęcia przez FBiH sprawiedliwej, nowoczesnej i opartej na wiedzy eksperckiej ustawy o lasach; ponownie apeluje o lepszą ochronę lasów i rzek poprzez poprawę nadzoru nad inspekcjami oraz stworzenie rygorystycznych ram prawnych zgodnie z normami środowiskowymi i systemowymi; wzywa do zniesienia przepisu odpowiedniego rozporządzenia w FBiH, który zezwala na odprowadzanie ścieków do rzek przy minimalnym nadzorze, co stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia publicznego i środowiska;

74. wzywa BiH do pilnego sfinalizowania i przyjęcia prawnego uznania Livanjsko Polje za obszar chronionego krajobrazu kategorii V, aby zapewnić odpowiednie monitorowanie;

75. solidaryzuje się z BiH i wszystkimi ofiarami niszczycielskich powodzi i osunięć ziemi w dniach 3–4 października 2024 r.; wzywa władze FBiH do zwiększenia wsparcia dla osób poszkodowanych oraz do

zapewnienia, że wszelkie niedociągnięcia w egzekwowaniu prawa i gospodarce leśnej, które mogły przyczynić się do pogłębienia skutków klęski, zostaną usunięte;

°

° °

76. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawicielce Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Radzie, Komisji, Prezydium, Radzie Ministrów i Zgromadzeniu Parlamentarnemu Bośni i Hercegowiny, a także rządom i parlamentom Federacji Bośni i Hercegowiny oraz Republiki Serbskiej i Dystryktu Brczko, a także Biuru Wysokiego Przedstawiciela.